

Žebříčky českých EKONOMŮ

Už i v české akademické komunitě ekonomů se zabydlují žebříčky sestavované za účelem objektivizace procesu hodnocení vědeckého výkonu a vlivu jednotlivců a pracovišť. Jejich společným jmenovatelem je zaměření se na použití tradičních jednočíselných bibliometrických ukazatelů, konkrétně na počet citací vědeckých prací nebo na počet vědeckých publikací.

Ukazatele typu „celkový počet citací“, „počet významně citovaných publikací“ nebo „publikační“ či „citační skóre“ apod. vykazují řadu předností, ale i nedostatků. Je zřejmé, že velkého počtu citací lze dosáhnout uveřejněním třeba jen jediného, vysoce kontroverzního článku v celé akademické kariéře. Obdobně platí, že značný počet publikací může znamenat pouhou hromadu pro vědu zřejmě bezvýznamných, protože necitovaných papírů. Ani publikování v periodikách s vysokým impakt faktorem (IF) není automatickou zárukou vědecké významnosti práce.

Jak píše Martin Macháček a Eva Kuncová v obsáhlém článku „Hirschovo číslo a žebříčky českých ekonomů“ v časopise Politická ekonomie č.2/2008, s. 229 - 240, bibliometrický ukazatel vědeckého výkonu či vlivu neexistuje. Při sestavování odpovídajících žebříčků je nouzovým řešením buď kombinování běžně používaných ukazatelů, nebo spoléhání se na nějaký nově vytvořený ukazatel s netradičními vlastnostmi. Tuto druhou možnost využili autoři shora citovaného článku, kteří pionýrsky aplikovali tzv. Hirschovo číslo/index při analýze ekonomického výzkumu v České republice.

CO JE HIRSCHOVO ČÍSLO?

Jde o jednočíselný bibliometrický ukazatel, který před třemi lety vymyslel americký fyzik Jorg Hirsch. Tento ukazatel vzbudil v mezinárodní vědecké komunitě značnou pozornost a širší odezvu vyvolal i u nás. Jeho definice zní: „A scientist has index h if h of his/her N_p papers have at least h citations each, and the other $(N_p - h)$ papers have no more than h cita-

tions each“. Jinak řečeno, má-li jedinec $h = 10$, znamená to, že uveřejnil 10 vědeckých prací, z nichž každá obdržela nejméně 10 citací. Toto číslo znevýhodňuje „plodné“ autory málo citovaných publikací a také autory malého počtu vysoce citovaných publikací. Důležitou vlastností ukazatele h je, že čím je jeho hodnota vyšší, tím obtížněji lze tuto hodnotu zvýšit. Má-li například vědec X v současnosti $h = 10$ a aspiruje-li na jeho vzestup, například na $h = 11$, musí docílit jedenácti alespoň jedenáctkrát citovaných publikací namísto deseti alespoň desetkrát citovaných. A to není snadné. Hirschovo číslo, jako ukazatel výzkumné činnosti, nutí vědce nejen publikovat, ale publikovat zejména věci vzbuzující zájem kolegů a veřejnosti. V tom je jeho síla.

Hirsch se domnívá, že úspěšný fyzik by měl mít po dvaceti letech vědecké kariéry $h = 20$, profesor fyziky na univerzitě by měl mít h o 6 až 8 vyšší než docent. Nemělo by tedy být běžnou praxí, že s rostoucí akademickou senioritou vědecký výkon a vliv stagnují, což se dosud děje na převážné většině ekonomických fakult v ČR. Pokud jde o žebříčky sestavované pomocí Hirschovy koncepce, dosud byl v tuzemsku publikován silně výběrový žebříček fyziků, chemiků a biologů. Na systematické zpracování žebříčku jednotlivců, potažmo institucí, podle hodnot h však domácí obec badatelů stále čeká. To se týká i ekonomických disciplin.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU

Ponechme zde stranou metodiku výzkumu (je podrobně popsána v citovaném článku) a zmiň-

me výsledky empirického výzkumu jeho autorů, kteří je shrnuli do dvou tabulek v podobě žebříčku ekonomů figurujících v tzv. Turnovcově citačním „Top 50“ podle indexu h a doplňujících kritérií. Tyto výsledky lze porovnat se zjištěními autorů citovaného článku pro 15 předních zahraničních ekonomů působících v různých ekonomických disciplínách. (Autoři jsou v tabulkách řazeni shora dolů podle velikosti jejich h.)

MILAN ZELENÝ NA ŠPICI

Pro čtenáře MŘ může být zajímavé, že v obou tabulkách se na 1. místě umístil prof. Milan Zelený, autor řady článků v tomto časopise. Pro zajímavost: na 6. a 7. místě je uváděn Václav

Klaus, na 11. Vladimír Dlouhý, na 19. Miroslav Singer, máme-li jmenovat pár nejznámějších osobností.

Zjištění týkající se velikosti h u pěti desítek tuzemských ekonomů nejsou povzbudivá. Z celého zkoumaného souboru má h = 3 jenom 5 ekonomů. Přitom u neúspěšnějších zahraničních ekonomů je hodnota h tři – až deseti násobně vyšší. Znovu se tedy ukazuje, jak daleko má ekonomický výzkum v ČR k zahraniční špičce.

Martian Macháček, Eva Kuncová: Hirschovo číslo a žebříčky českých ekonomů.

Politická ekonomie č. 2/2008, s. 229 - 240, výtah - red -

TURNOVCOV CITAČNÍ „TOP 50“ EKONOMŮ PODLE ČÍSLA H A DOPLŇJÍCÍCH KRITÉRIÍ (GENERAL SEARCH)

(1) pořadí	(2) jméno	(3) Turnovcovo pořadí	(4) hodnota h	(5) citovaných publikací	(6) citovaných publikací z celkového počtu publikací (%)	(7) cítací
1	Zelený Milan	1	9	34	50	381
2	Ortmann Andreas	6	5	18	58,1	118
3	Mareš Milan	4	5	15	30	56
4	Večerník Jiří	2	4	21	27,3	50
5	Hanousek Jan	19	3	8	27,6	17
6	Kaňková Vlasta	36	2	8	44,4	17
7	Klaus Václav	3	2	8	16,7	21
8	Turnovec František	11	2	6	21,4	10
9	Janáček Kamil	17	2	6	14,7	14
10	Šmídková Kateřina	18	2	5	31,3	8
11	Dlouhý Vladimír	27	2	5	26,3	10
12	Holub Tomáš	35	2	5	26,3	8
13	Benáček Vladimír	9	2	5	25	11

TURNOVCOV CITAČNÍ „TOP 50“ EKONOMŮ PODLE ČÍSLA H A DOPLŇJÍCÍCH KRITÉRIÍ (CITED REFERENCE SEARCH)

1) pořadí	(2) jméno	(3) hodnota h	(4) hodnota h v tabulce 1	(5) cítací	(6) m	(7) a
1	Zelený Milan	11	9	985	0,324	8,140
2	Večerník Jiří	8	4	289	0,211	4,516
3	Ortmann Andreas	6	5	153	0,600	4,250
4	Mareš Milan	6	5	159	0,176	4,417
5	Hrnčír Miroslav	6	1	188	0,154	5,222
6	Klaus Václav	6	2	407	0,150	11,306
7	Šmídková Kateřina	5	2	67	0,357	2,680
8	Dlouhý Vladimír	5	2	107	0,192	4,280
9	Hlaváček Jiří	5	2	106	0,147	4,240
10	Janáček Kamil	5	2	149	0,135	5,960
11	Mlčoch Lubomír	5	1	139	0,135	5,560
12	Pelikán Pavel	5	1	76	0,132	3,040
13	Klacek Jan	5	2	197	0,125	7,880